

יומן שרת 24.1.55

כ"ג בשלו: לא איכפת לו ויתור על כמות מים מתקבלת על הדעת למען ההסדר, אך הוא מלא חשדות להתערבות אמריקנית. טדי סיפר על מאסר החשודים ברצח אנשי מבואות בית"ר וב"ג הסכים מיד כי במצב זה אין לבצע מעשה תגמול. גם לעניין הפגישה עם נאצר בעזרת הביון האמריקני היתה תגובתו חיובית והוא סמך ידיו על מועמדותו של יגאל ידין.

זיאמה ארן בא שוב לבקש רחמים כי אשחרר

יומן שרת 27.1.55

התרכזו כולו בנושא האחרון. — — — במהלך הישיבה קיבלתי פתק מאיסר [הראל] הפגש בקהיר מה יהא עליו? עניתי כי כמובן מאלינו הוא בטל ומבוטל. לא נועד בצלו שק גרודם. אם יוכלו אנשי בארה"ב להושיע אדרבה!

העולם הזה 2.2.55

דעה בא בראשית 1955, שלוש שנים אחרי המהפכה כאשר צה"ל התקיף את עזה. עבר אלנאצר קיים מגע עם שרת, גילה לי השגריר. השניים יכלו להפגש. היתה זאת הצעה מעשית מצד עבר אלנאצר, בסוף שנת 1954. אולם כשהועברה ההצעה לשרת היא סירבה. הוא אמר שידיו כבולות, בגלל תליית שני היהודים שהורשעו כמרגלים למען ישראל. סאניקאר לא הפתיר את דעתו שהיה זה תירוץ, וכי בן-גוריון הוא שאסר על שרת להיענות. שרת היה אז ראש-הממשלה, ובימי היה על סף שיבתו למשרד-הבטחה. אני רוצה להעיר כאן במאמר קטנטן, לא היתה זאת יוזמת-השלום היתה של נמא

הארץ 12.2.59

סנוס החוב בתוספת רבית. בדי לה סיר את איים הכפירה בסימבית.

מ. שרת מגיב: לא היה ולא נברא

לא היה ולא נברא — זו היתה תגובת חיב משה שרת, בשיחה עם סופר הארץ בחלאביב אתמול. על כתבה שפורסמה בהעולם הזה, כי שגריר הודו בצרפת, מר סרוד פאר גיקאר, ספן שעבדול נאצר קיים, כי שנתיים לפני מבצע סיני, מגע עם מר משה שרת, וכי לשרת אף הוצע — מעמיתים — להפגש עם נאצר, אלא ש הוא סרב.

מר שרת הוסיף בשיחה עם סופרנו הצרה זו: אינני זוכר כמעט מקרה אחד שהעתון הזה ימסור עלי או בקשר אתי עובדות כל שהן שלא תהינה מסולפות בתכלית או כוזבות לחלוטין.

"ההפתקה המדינית" שיכלה לשנות את ההיסטוריה של המרחב, ואת כל עתידה של מדינת ישראל לדורות, בוטלה במחירידי.

מדוע? בגלל "צילו של גרודם". לכאורה, זהו הסבר משכנע וצודק. אך אפשר לדון עם שליט העומד להוציא להורג קורבנות חפים-מפשע, אחרי עליה שפלה? **אלא אשרת ידע כי הקורבנות אינם חפים-מפשע, והאמין שהמלת עונשיהמוות אינה בלתי-סבירה, על רקע המצב בקאהיר.**

כי באותו יום עצמו רשם שרת גם את היראהויו על דין-המוות, כלהלן: "לדעתו (של גידעון רפאל) רימה אותנו נאצר... לא קיבלתי סברה זו. נאצר עושה על כל ראויו רושם של איש ישר... שמא סבור נאצר כי שני דינימוות מתוך עשרה — כששניים זוכי — הם בגדר פסקי-דין מתונים?"

היה ברור לשרת שעבדאל-נאצר לא יכול היה לחוס על כל הסוכנים הישראליים, שהורשעו בעוון הנחת פצצות בבת-יקולנוע מצריים ובמוסדות אמריקאיים בקאהיר ובאלכסנדריה, אחרי שזה עתה הוצאו להורג בקאהיר ראשי האחים המוסלמים, שוממו להרגו, מעשי התבלה בקאהיר, שבוצעו כפקודת אגף-המודיעין של צה"ל, ניראו גם לשרת כמעשי-זוועה המעוררים פלצות.

אולם לא היה לו אומץ-הלב להגיד זאת לציבור הישראלי, אחרי שנאמר לציבור כבר בליהתקשורת שמישפטיקאהיר הוא ענידה אנטי-שמית, בנוסח עקילות-יהרם נגד היהודים באירופה.

כתב שרת בנימה מיואשה ב-17 בינואר: "לך והסבר לכל אדם ברחוב כי מישפט קאהיר הוא מעשה ידינו!"

..לא היה ולא נברא"

בכך, שרת לא האמין כי עבדאל-נאצר עשה כאן עוול משווע או נהג באכזריות שאין לה כפרה. אם כן, מדוע ביטל את הפגישה עימו — פגישה שעמדה להיערך

1954: שרת ואשתו ציפורה בקבלת-פנים ממלכתית

במילא בחשאי, בני ידיעת הציבור? ושאלה נוקבת נוספת: מדוע שיקר לציבור על עניין זה גם כעבור שנים, כשכבר לא היה בתפקיד?

כעבור חמש שנים דיווחתי על פגישה בפאריס עם ידידי המנות, סירדאר ק.מ. פאניקאר, ההיסטוריון ההודי הרגול, שכיהן בשנים ההן כשגריר הודו בקאהיר. פאניקאר היה שליחו האישי של ג'והארלאל נהרו אצל עבדאל-נאצר, בשיא הידידות המצרית-הודית, בעידן ועידת-באנדונג. הוא גם היה ידידו של משה שרת. ב-1954/5 היה מתווך קבוע בין עבדאל-נאצר ושרת, ופעל ללא לאות להפגיש את השניים.

פאניקאר, שהעביר לי מידע תיוני להבנת יחסי ישראל-מצרים בתקופה המכרעת, מסר לי ידיעה מרעישת ביותר. דיווחתי עליה בהעולם הזה (1115) כלהלן:

"עבדאל-נאצר, קיים מגע עם שרת, גילה לי השגריר, השניים יכלו להיפגש. היתה זאת הצעה מעשית מצד עבדאל-נאצר, בסוף שנת 1954. אולם כשהועברה ההצעה לשרת, הוא סירב. הוא אמר שידיו כבולות, בגלל תליית שני היהודים שהורשעו כמרגלים למען ישראל. פאניקאר לא הסתיר את דעתו שהיה זה תירוץ, וכי בן-גוריון הוא שאסר על שרת להיענות. שרת היה אז ראש-הממשלה, ובן-גוריון היה אז על סף שיבתו למשרד-הבטחה."

מלים אלה פורסמו בהעולם הזה ביום ה-11 בפברואר 1959. למחרת היום, ה-12 בפברואר, פורסמה הידיעה הבאה בהארץ, תחת הכותרת "מ. שרת מגיב: לא היה ולא נברא". הנה הידיעה כלשונה ובמלואה:

"לא היה ולא נברא" — זו היתה תגובת חיב משה שרת, בשיחה עם סופר הארץ בתל-אביב אתמול, על כתבה שפורסמה בהעולם הזה, כי שגריר הודו בצרפת, מר סירדאר פאניקאר, ספן שעבדול נאצר קיים, כשנתיים לפני מיבצע סיני, מגע עם מר משה שרת, וכי לשרת אף הוצע — פעמיים — להיפגש עם נאצר, אלא שהוא סירב.

"מר שרת הוסיף בשיחה עם סופרנו הערה זו: אינני זוכר כימעט מיקרה אחד שהעיתון הזה ימסור עלי, או בקשר אתי, עובדות כל שהן שלא תהינה מסולפות בתכלית או כוזבות לחלוטין."

לא יפה להגיד על ארם, אחרי מותו, שהוא היה שקרן במצב נחושה אולם השוואת הקמעים מרכרת בעד עצמה.

שוב לזכור כי את האמת ביומנו כתב שרת בסודי-סודות בעודו בתפקיד. את הכשתו בהארץ מסר שרת ארבע שנים אחרי שכבר פרש מתפקידו, כשלא היה חייב דבר לאיש, כשאפילו לא היה לו תירוץ שחלה עליו "חובה ממלכתית" לפרסם שקר. כזה היה האישי.

יוזמותיו של "הרודן"

בר הזכרתי בפרק הקודם ששרת כתב ביומנו שעבדאל-נאצר גילה את דבר הפגישה המתוכננת עם שרת גם לאלוף-יישנה גוהר, המומחה המצרי לענייני ישראל. (המשך בעמוד 28)